Poštnina plačana v gotovini. Štev. 2 Ljubljana, petek, 13. januarja 1928. Leto III. Posamezna številka Din 1·50.

Izhaja vsak petek. **Naročnina** 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno. **Za inozemstvo** 10 Din mesečno. **Uredništvo in uprava** Ljubljana, Delavski dom, Karla Marksa trg 2, dvorišče. **Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj** Alojz Kusold, Ljubljana. **Odgovorni urednik** Albert Hlebec, novinar, Ljubljana, Karla Marxa trg št. 2. Tiska **tiskarna »Slovenija«. Za tiskarno odgovoren:** Alojzij Höfler v Ljubljani.

Vsak obrat, vsaka vas imej dopisnika za „ENOTNOST“.

ENOTNOST

DELAVSKO-KMEČKI LIST

Delavci, kmetje in vsi zatirani narodi, združite se!

Delavci in kmetje, zedinite se v boju proti vedno večjemu osiromašenju in gladovanju, zedinite se v boju za mir, za kruh in za svobodo.

Proti obdavčenju delavcev in kmetov, za obdavčenje kapitala in veleposestev.

Odprto pismo

Centralnem Radničkem Sindikalnem odboru Jugoslavije (CRSOJ), Ujedinjenem Radničkem Sindikalnem Savezu (URSS), Savezu Grafičnih Radnika (SGR), Zvezi bančnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Belgrad, Zvezi bančnih uradnikov v Zagrebu, Hrvatskem Radničkem Savezu in vsem ostalim delavskim strokovnim organizacijam ter Socialistični stranki Jugoslavije (SSJ), Jugoslovanski Socialno-demokratični Stranki (JSDS), disidentom Hrvaške seljačke stranke, Hrvaškem seljačkem republikanskem savezu in vsem ostalim bojevnim kmečkim organizacijam.

Radikalno-demokratsko-klerikalna vlada Vukičević-Marinković, ki je pred parlamentarnimi volitvami velikodušno delila obljube, da bo dala strahovito osiromašenim, gladnim in golim delavcem in kmetom »dejansko in takojšnjo pomoč«, da bo posebno z davčno reformo olajšala pretežka in nevzdržljiva davčna bremena, sedaj po volitvah vedno bolj odkriva svoje prave namene. Mesto znižanja državnih izdatkov in štednje je vlada *predložila* parlamentu predlog povečanega proračuna skoraj 12 milijard dinarjev, od katerih gre nad 50% za vzdrževanje birokracije in policije, za priprave uvedbe odkrite diktature in za militarizem, za priprave vojn ter za odplačila vojnih in povojnih inozemskih dolgov.

Da bi mogla kriti te ogromne izdatke, se vlada pripravlja, ne da zniža, temveč da zviša, da uvede nove davke. V to svrho je vlada predložila parlamentu nov zakon o takozvanem »izenačenju davkov«. Dejansko pa je ta predlog tak, da

povečuje davke na delavce in kmete in zmanjšuje davek na kapitaliste.

Delavskemu razredu je vlada potom finančnega zakona že naložila

povečani davek na plače za 100 odstotkov — in še več.

Nov davčni zakon naj to povišanje odobri in direktne davke na proletariat še poveča.

Tudi na prezadolžene in lačne **kmete** se je spomnila vlada in jim predložila račun za volilno koruzo. Kmetom takozvanih »prečanskih krajev«, srbskim in nesrbskim, vlada ni pripravila znižanja ogromnih davkov, ni sklenila črtanja zaostalih davkov, temveč je poslala na vas biriče-eksekutorje, da prodajajo kmečke reveže in v novem davčnem zakonu

vlada predvideva novo povečanje neposrednih davkov na kmete.

Da bi pa kmete nekako izenačila v bedi, je vlada z novim davčnim zakonom predvidela mesto znižanja davkov v prečanskih vaseh

povečanje davkov srbijanskim, črnogorskim in macedonskim kmetom.

Ista vlada pa v novem davčnem zakonu pripravlja

davčne olajšave velekapitalističnim podjetjem,

veletrgovini, hišnim posestnikom itd.

»Vladna opozicija« Ljube Davidovića, bosanski muslimanski begi in slovenski klerikalci zvesto hlapčujejo in brez besedice sprovajajo tako velekapitalistično davčno politiko.

Tako politiko olajšuje vladi tudi vodstvo **»Kmečko-demokratske koalicije«** Radić-Pribičević, ki pod krinko »boja« za izenačenje davkov prosjači pri vladi za olajšanje »težke usode« prečanskih kapitalistov, čeprav za ceno še hujšega obdavčenja delavcev in kmetov. Noče pa Kmečko-demokratska koalicija voditi doslednega boja proti davčnemu zakonu in za olajšanje davčnih bremen ljudstvu med masami.

Tudi vodstvo zemljoradnikov govori samo govore v parlamentu, preko katerih gre režim z lahkoto. Vodstvo zemljoradnikov ni storilo ničesar, da bi se združilo delovno ljudstvo v mestu in na vasi za boj proti takemu davčnemu zakonu.

Edini način, da se ubrani ogrožene interese osiromašenih in izgladenih mas delavcev in kmetov je ta, da se

proti takemu predlogu davčnega zakona in proti takemu predlogu državnega proračuna, kakor proti celokupni politiki pripravljanja diktature in vojne, katero vodi in sprovaja režim srbske buržuazije osnuje ENOTNA FRONTA DELAVCEV IN KMETOV VSEH NARODNOSTI JUGOSLAVIJE, potom skupne akcije delavskih in kmečkih organizacij.

Zato se obračamo okrožni poslanci **Delavsko-Kmečkega Republikanskega Bloka,** skupine udušenega **»Radničkega Lista« v Belgradu, »Borbe« v Zagrebu, »Enotnosti« v Ljubljani, »Riječi Radnika i Seljaka« v Osjeku, «Radnog Naroda« v Podgorici** v imenu 40.000 volilcev, ki so pri parlamentarnih volitvah glasovali za Delavsko-Kmečki Republikanski Blok, na vse delavske in kmečke stranke in strokovne organizacije s predlogom, da napravimo

SKUPNO AKCIJO

potom skupnih shodov, po tisku in drugih akcijah

ZA NASLEDNJE ZAHTEVE

črtanje velikanskih proračunskih izdatkov za visoko birokracijo, policijo, militarizem in oboroževanje in za razveljavljenje vojnih dolgov

znižanje ogromnih davkov prečanskih kmetov in ukinjenje pobiranja dohodnine od siromašnih in srednjih kmetov

nobenih novih davkov srbskim srednjim in siromašnim kmetom, znižanje davkov nobenega povečanja, temveč popolno ukinjenje davka na ročno delo in na uradniške in nameščenske plače

mesto obdavčenja delovnega ljudstva v *mestih in vaseh in mesto posrednih (indirektnih)* davkov — za progresivno obdavčenje kapitala in dohodkov nad 36.000 Din letno

za oprostitev (črtanje) vseh zaostalih davkov siromašnim in srednjim kmetom in malim obrtnikom.

Delavci in kmetje, zedinite se v boju proti vedno večjemu osiromašenju in gladovanju, zedinite se v boju za mir, za kruh in za svobodo.

Okrožni poslanci Delavsko-Kmečkega Republikanskega Bloka: Ivo Balkas, Split; Andrej Čanžek, Maribor; Kamilo Horvatin in Ivan Krndelj, Zagreb.

Za grupo okoli »Borbe« v Zagrebu: Gjuro Cvijić, K. Horvatin.

Za grupo okoli udušenega »Radničkega Lista« v Belgradu: Rajko Jovanović, Ljuba Radovanović.

Za dekaliste v Sloveniji (»Enotnost« v Ljubljani): Dragotin Gustinčič, Albert Hlebec.

Za grupo okoli »Riječi Radnika i Seljaka« v Osijeku: Božidar Maslarič.

Za grupo okoli »Radnog Naroda« v Podgorici (Črna gora): Nikola Kovačević.

Obznana nad železničarji.

RAZGLAS DIREKTORJA MINISTROVE KONTROLE.

Božični čestitki ministra je sledila brzojavna čestitka za novo leto, direktorja ministrove kontrole (d. m. k.), v kateri se ta gospod predstavlja železničarjem tako-le:

»Ob prevzemu poslov ministrove kontrole vsega prometa pozivljam vse uslužbence, da vrše vestno in požrtvovalno svojo službo. Za nepazljivost, netočnost in nevestnost, ki se izraža v pogostih nesrečah, iztirjenju in poškodbah vozov, bodo odgovarjali vsi pristojni uslužbenci od načelnika do kretnika. Edino neprepečljive elementarne sile in največja neurja lahko opravičijo gotove nesreče. — Prometne nezgode bom smatral za namero in strogo kaznoval. Uničenje lokomotiv in vozov bo uničilo kariero dotičnih brezvestnih uslužbencev, ki bodo poskušali vso strogost discipline, kazenske odgovornosti. Odstranitev iz *službe in premestitev* v najoddaljenejše in najneugodnejše kraje bom v bodoče odredil še preden bo uvedena preiskava radi nezgode. Vedno, osobito ob praznikih, se mora vršiti prometna služba s podvojeno pozornostjo. — Dovolj je bilo primerov nevarnosti in nereda, katerih so se sramovali pošteni uslužbenci. Dobro bo za poštene in vestne, brez milosti pa za nemarne in nevestne. Nihče naj se ne sklicuje na ženo in otroke ali revščino, preje naj pomisli na to in temu odgovarjajoče ravna. Nihče naj se ne zanaša na priporočila in posredovanja, ker jaz tega ne bom upošteval.

Direktor ministrove kontrole:

Popović.«

Minister v radikalno-klerikalni vladi, general Milosavljević, je ustanovil nov urad, urad za kaznovanje uslužbencev. V nobenem zakonu ni predviden tak urad, toda kaj brigajo generalsko sabljo papirnati zakoni! Za direktorja tega urada je vlada postavila nekega Popovića in njegova nastopna okrožnica daje železničarjem predokus tega urada, za katerega nosijo polno odgovornost tudi naši klerikalci. — Ta urad ima pripravljati teren za komercializacijo in železničarji morejo po tej prvi okrožnici soditi, kaj pomeni za nje komercializacija. V drugih državah bi bil tak urad nemogoč, še bolj nemogoč bi bil na ravnateljskem mestu človek s takimi nazori, kot jih Popović razkriva v okrožnici. Povsod bi se dvignili železničarji v obrambo in pričeli boj za svoje pravice. Pri nas tega še ni, ker železničarji nimajo še dovolj močne organizacije, ker so razcepljeni in ker vodijo železničarje socialpatrioti, klerikalci in demokrati, t. j. buržuji in njihovi zavezniki in sluge.

Hudo je danes, prihaja pa še hujše. Zadnji čas je, da železničarji zapustijo meščanske stranke in žolte strokovne organizacije, da stopijo vsi v svojo razredno organizacijo SŽJ, katero je treba iztrgati iz rok socialpatriotizma in jo privesti na pot razrednega boja. Zedinjenje ne bo težko, ko bodo železničarji v SŽJ stali na stališču razrednega boja.

Gospodu generalnemu direktorju ministrove kontrole v album.

Gospod generalni kontrolor bi moral z lepim zgledom prednjačiti ter bi bila njegova prva dolžnost zakonske določbe upoštevati ter odrejati, da se tudi osobje tistih striktno drži. Namesto da bi se kot nepristranski ter pravičen mož uveljavil, je dosegel ravno nasprotni učinek s svojim fermanom. V okrožnici je označeno, da bo vsako iztirjanje ali poškodbo železniškega parka smatral kot zlonamerno poškodbo ter krivce, in to je od šefa do zadnjega kretničarja, premestil v najoddaljenejše in najslabše kraje brez zaslišanja. To postopanje je **proti zakonski določbi, člen 146 in 147, o državnem prometnem osobju. Ta okrožnica zlonamerno in samovoljno krši in gazi po zakonu zajamčene pravice prometnega osobja.** Ta dični gospod, najvišji upravni organ, daje s tem slab zgled drugim in krši red, disciplino in ugled države. S tem postopanjem dokumentira, da ni v državi enakopravnosti, ampak da so dvoje vrst državljanov, eni ki imajo dolžnosti, drugi pa samo pravice, da lahko delajo z osobjem kar hočejo, da morajo eni krivice prenašati brez ugovora ter nimajo pravice pritožbe, ker gospod pravi, da pritožb ne bo upošteval. To se dogaja v 20. stoletju ter ob 10 letnici velike osvoboditve iz avstrijskega jarma, kar se nam tolikokrat po časopisih opisuje. Ta »svoboda« milo rečeno izgleda tako, da so nas po 10 letih osvobodili blagostanja ter naših takrat pridobljenih pravic.

Ali ve gospod direktor ministrove kontrole, da so prožni delavci imeli na teden dva dni brezplačni dopust, »ker nema kredita«, in to je trajalo približno 3 mesece. Vsled tega se je proga kvarila, se niso mogli prepereli pragi izmenjati, tračnice so se lomile, ker so že slabe in obrabljene ter bi se jih moralo izmenjati ter prage podkrampati. Vsled tega se je kvaril vozovni in strojni park, so se delale zamude pri maksimalno obteženih vlakih, ker je bila proga valovita ter se je pri vožnji na stroju gugalo kakor na kakšnem čolnu, ako je morje razburkano. To posebno na progi Zidani most—Zagreb, kjer je brzina za osebne in brze vlake znižana na 40 kilometrov ter so pragi v takem stanju v nekaterih krajih, da se z roko žeblje ven potegne.

Za zamude, katere so bile vsled prevelike obremenitve, se je strojno osobje kaznovalo s takso od 100 Din (ako se je vlak na progi ustavil ter strojevodja ni mogel izpeljati vlaka). Za iztirjenje na taki progi bodo sedaj odgovorni vsi od šefa do zadnjega prožnega pregledovalca, odgovarjati bodo morali za nedostatke, za katere je v prvi vrsti krivo vodstvo železnice in to je v centrali, »ker nema kredita«. Uslužbence se pa bo kazenskim potom premestilo v Makedonijo ali kakor režim pravi, v južno Srbijo, da bodo pod žandarsko kontrolo kuluk opravljali za žandarje in da ga bodo potem komitaši z veliko brzino v nebeško kraljestvo spravili.

Ali je res, da ni znana gosp. d. m. k. Adamovska afera z lokomotivami? Ali mu res ni znano, da se je direktor Wiener Neustädterske lokomotivske tovarne v Karlovcu izrazil (ker se ga je poklicalo, naj pride pregledat stroje vrste 80, ker zamudo delajo in slabo paro proizvajajo): **»z vodo in peskom se stroji ne mažejo in z blatom se stroji ne kurijo, ampak z dobrim oljem ter s premogom.** Spoznajte to, pa ne bo nobene zamude in si bo uprava marsikatere sitnosti prihranila«.

Ali je res, da ne ve g. d. m. k., da je vsled tega »nema kredita« v delavnicah zastalo delo pri revizijah in popravah za 4 in še več mesecev. Ali ne ve g. d. m. k., da je železniško osobje Slovenije pri razpadu Avstroogrske zapadno fronto evakuiralo (dvamilijonsko armado) v 14 dneh brez ministra, brez generalnega direktorja, brez generalnega inspektorja, brez direkcije ter se ni nobena železniška nesreča prigodila v teh 14 dneh? Druge države so morale za demobilizacijo šele

Branimo ogrožene rudarske in plavžarske pokojnine!

Na protestnem shodu na Jesenicah, katerega se je udeležilo nad 700 delavcev, je bila sprejeta sledeča resolucija:

Kr. Ministrstvo za šume in rude v Beogradu.

Delavstvo topilniškega podjetja Kranjske industrijske družbe na Jesenicah v Sloveniji, zbrano na javnem shodu v Delavskem domu na Savi dne 6. januarja 1928, razpravljajoč v zadevi starostnega zavarovanja članstva Bratovskih skladnic, je soglasno sklenilo predložiti naslovljenemu ministrstvu sledečo

r e s o l u c i j o:

1.) Delavstvo, zavarovano pri Bratovskih skladnicah, uvidevajoč propadanje po rudarskem zakonu uveljavljenega starostnega zavarovanja, apelira na naslovljeno ministrstvo, da nujno uredi starostno zavarovanje delavstva, zavarovanega pri Bratovskih skladnicah.

2.) Delavstvo, upoštevajoč potrebo saniranja starostnega zavarovanja pri Bratovskih skladnicah, opozarja naslovljeno ministrstvo, **da upošteva one predloge delavske delegacije,** ki jih je predložila glavni skupščini Bratovskih skladnic v Ljubljani dne 14. februarja 1926 in ki so bili odposlani zaeno s predlogi podjetniške delegacije naslovljenemu ministrstvu, posebno pa poudarja:

a) Bratovske skladnice so imele v Sloveniji pred vojno **premoženje,** ki bi odgovarjalo vrednosti sedanjih 128 milijonov dinarjev. Polovico od teh rezerv je konfiscirala bivša Avstrija **za vojna posojila,** drugo polovico pa je dobila naša država s tem, ker je krila svoje izdatke s tiskanjem novega **papirnatega denarja.** Za drug primanjkljaj je odgovorna brez dvoma naša država, a tudi prvi primanjkljaj je dolžna odškodovati ona, ker je prejela vsa aktiva bivše Avstrije in bi morala kriti vsaj najnujnejše njene obveznosti.

b) Zato protestiramo najodločneje proti temu, da **država** ni voljna prispevati ničesar za sanacijo kapitalnega kritja rudarskega zavarovanja in zahtevamo, **da prevzame na njo odpadajoči del saniranja.**

c) Najodločneje protestiramo **proti nameravani ukinitvi Pokrajinskega pokojninskega sklada** za Slovenijo in zahtevamo, da se v tem skladu minimirane dajatve še izpopolnijo in vporabijo razen za **draginjske doklade starih vpokojencev,** tudi za splošno sanacijo zavarovanja. Prav posebno protestiramo proti temu, da prevaljujejo **rudarska podjetja** to dajatev v celoti na konsumente premoga, med tem ko sama za ta sklad ne prispevajo ničesar.

Pri upoštevanju teh predlogov delavske delegacije bodo krite vse dajatve po sedanjem pravilniku in zavarovanje sanirano. Zlasti naj se upošteva tudi predloge delavske delegacije glede kapitalnega kritja, kakor so bili predloženi po delavskih zastopnikih na sejah glavnega upravnega odbora v Ljubljani pod nadzorstvom Rudarskega glavarstva.

3.) Najodločneje protestiramo **proti sklepu podjetniških zastopnikov na seji glavnega upravnega odbora** v Ljubljani z dne 27. decembra 1927, na kateri se je kljub protestu delavskih zastopnikov izglasovalo predlagati naslovljenemu ministrstvu izvajanje čl. 119 osnutka nove uredbe o saniranju delavskega starostnega zavarovanja, ki pogojno določa odmerjenje 40 letne članske dobe ter obenem že določeni višinski 5% prispevek zvišati na 7% v svrho sanacije delavskega starostnega zavarovanja.

4.) Opozarjamo naslovljeno ministrstvo, da bi tudi akceptirani predlog, stavljen od zastopnikov podjetij, **ne** omogočil potrebnega izboljšanja finančne sanacije, nasprotno nastaja nevarnost, da se skladničnim zavarovancem s členom 119 omenjenega osnutka odvzame vsako veljavno in po dosedanjem pravilniku še obstoječe eksistenčno osiguranje v onemogloati.

Nadalje ugotavljamo, da **zvišanje prispevkov od 5% na 7% še ne zadostuje za kritje** dajatev po dosedaj veljavnem pravilniku, ker niti ne dosega valoriziranega prispevka predvojne dobe. Nameravano saniranje po čl. 119 osnutka nove uredbe bi bilo tako izvedeno zgolj na račun zavarovanega delavstva, to je, zvišanje članske dobe na v obče skoraj **nedosegljivo višino 40 let** odnosno dvetretjinsko delanezmožnost. Osnutek čl. 119 te uredbe predvideva poleg prej navedenega tudi znižanje dajatev, iz tega je razvidno, da je bil že avtor sam pri snovanju omenjenega člena, s katerim je hotel podati izhodišče za uravnovesenje finančne sanacije v navedenem zavarovanju kljub horendni višini članske dobe v dvomu, vsled česar je smatral za resnično saniranje šele z znižanjem dajatev do one nižine, na kateri bi se stabilnost na podlagi dosedanjih prispevkov šele pokazala.

Iz navedenega je razvidno, da bi saniranje na podlagi člena 119 nove uredbe ne bilo saniranje, temveč bi se **starostno zavarovanje do malega uničilo** odnosno postavilo na tako nižino, ki bi ne odgovarjalo več zavarovanju. Smatramo za resnično saniranje in obdržanje zavarovanja po dosedaj veljavnem pravilniku edino na podlagi predlogov delavske delegacije ter predvsem z upoštevanjem zgoraj navedenih predlogov, označenih pod točko 2 predložene resolucije.

Kaj je sklenil kongres SSJ v Trbovljah?

Nobenega skupnega dela z Dekalisti! - Sodelovanje z buržuazijo! - Komando SSJ nad strokovnimi organizacijami - Štrajkbreherstvo odobreno!

Iz »Volksstimme« se je moglo videti že v naprej, da je kongres sklican, da potrdi razbijaško politiko vodstva SSJ in da odobri dosedanjo štrajkbrehersko politiko vodstva SSJ.

Pred kongresom je »Volksstimme« napisala, da je čas, ko je bilo delovanje s komunisti in bernotovci še opravičljivo, **že za nami,** da se eksperimente enotnih front ne smejo več ponavljati, ker je SSJ že pridobila nekaj levih elementov (Štuklja in Sedeja), ki bodo prej ali slej sledili Strnadu iz Ruš in vstopili v SSJ, s katero že sporazumno delajo.

Tudi o Strokovni komisiji je »Volksstimme« povedala, da je zadnja leta dela v popolnem sporazumu z SSJ, edino s centralo Svobode da je SSJ nezadovoljna.

Poročila socialističnih listov kot najvažnejše s kongresa poročajo, da je od 24 delegatov (»Volksstimme« piše od 31!) bila **ogromna večina proti vsakem skupnem nastopu** in da so zmagali nasprotniki enotnih nastopov.

O resolucijah se ni dosti diskutiralo, delegati so jih kar sprejemali. **Kaj povedo resolucije? Da bo SSJ nadaljevala sodelovanje z buržuazijo, da bo še sedela v komisariatih in da bo še vršila štrajkbreherske posle.**

»Kompromise v načelu odklanjamo, v **kolikor niso po naravnih zakonih neizbežni...«**

»Delovne večine so tri: 1. Ko te buržuazija prav nesramno izrablja, 2. ko rešuješ skupno z buržuazijo meščansko družbo in 3. ko izrabljaš buržuazijo za delo za proletariat« (kam spada komisariat v Zagorju, v okrožnem uradu itd?).

»Vprašanje politike v občinah je predvsem taktičnega in ne toliko principielnega značaja!«

»SSJ se izraža proti komisariatom, iz lokalnih in splošnih ozirov pa smejo člani sprejeti imenovanja...«

»V izjemnih slučajih je dopustno napraviti sporazume z meščanskimi strankami...«

To je par cvetk iz sklepov socialističnega (!!) kongresa.

V akcijskem programu je še točka, da se SSJ bori **za imperialistično zvezo narodov!** Kongres SSJ je torej potrdil in formuliral oportunistično politiko Kristanovstva v povečani izdaji. To se je manifestiralo tudi pri volitvi načelstva, v katerega so bili izvoljeni sami zanesljivi Kristanovci: **Eržen, Grčar, Ošlak, Koren Franc iz Delavske pekarne in Komavli ter Kopač in Bahun.**

Na praporju SSJ je še vedno zapisano:

»KONSOLIDIRAJMO BURŽUAZIJO!«

»Najprej moramo konsolidirati državo!«, je rekel Kristan leta 1918 po prevratu in stopil v vlado. Kristan in njegova kompanija so slovensko socialdemokratično stranko upregli v voz buržuazije, da je vlekla kapitalizem iz blata in pomagala konsolidirati državo. To je ono podlo oportunistično izdajstvo nad proletariatom, izdajstvo proletarskega boja! Kristan »socialistični« minister nekonsolidirane kraljevine SHS je šel k rudarjem, ki so stavkali in jim grozil, kajti z bojem za pošten kos kruha so oni onemogočali konsolidacijo kapitalizma . . . Pustimo spomine! Saj danes vsi proletarci vidimo in čutimo, kaj nam je konsolidacija kapitalizma prinesla.

Prinesla nam je Zaloško cesto, Obznano, zakon o zaščiti države, ječe, orjunaški teror, brezposelnost, davke, vojno nevarnost . . . prinesla nam je kri, suženjstvo, glad. Kakšna je bila torej vloga socialpatriotov, ki so konsolidirali kapitalistično državo? Ne le, da so za skledo leče prodali bodočnost proletariata, sami so pomagali spletati bič, ki naj pade po njegovem hrbtu, sami so pripravljali režim belega terorja.

Izdajalsko delo, izdajalski program! Kako so popačili marksizem, ko so skušali »marksistično« svoje izdajstvo nad delavsko stvarjo opravičevati!

Propadli korumpirani oportunisti so po svojem krahu preoblekli kožuke po vzoru avstromarksizma in izkoriščujoč privilegiranost od režima so poskušali zopet do delavskih mas. Kožo so menjali, narave pa ne!

V zadnji svoji številki je »Delavska Politika« pozdravljala delegate na pokrajinski kongres SSJ. V tem pozdravnem članku govori tudi o konsolidaciji delavskega gibanja. Čujte, kaj pravi:

»Konsolidacijo v delavskih vrstah preprečujejo v naših prilikah državne in politične razmere v sami naši buržuazni družbi. Razkosana in nekonsolidirana buržuazija, razkosano in nekonsolidirano gospodarstvo, razkosan in nekonsolidiran proletariat. Eno zlo sledi drugemu.«

Če je tako, da iz zla sledi zlo, da iz nekonsolidiranosti buržuazije in njenega gospodarstva sledi nekonsolidiranost delavskega razreda — **konsolidirajmo buržuazijo!** To smer je začrtalo glasilo SSJ svojemu pokrajinskemu kongresu. Izraziło je teoretično to, kar SSJ v praksi počenja: njeni voditelji podpirajo monarhizem, delajo reklamo za komercializacijo, hlapčujejo kapitalu v Delavskih zbornicah, rušijo enotne strokovne organizacije, hvalisajo po inozemstvu kapitalistični, hegemonistični in beloteroristični režim v Jugoslaviji, sodelujejo s policijo proti komunistom. Kaj je vse to? Hlapčevanje buržuaziji in podpiranje njene konsolidacije.

Socialpatriotje so ostali kakršni so se porodili: izdajalci proletariata, lakaji buržuazije. Na njihovem žoltem praporju je zapisano še vedno: »Konsolidirajmo buržuazijo!«

Socialistični delavci, spreglejte! Vaše mesto je pod rdečim praporjem razrednega boja in ne pod mavričnimi cunjami SSJ!

15. januar. Karl Liebknecht in Roza Luxemburgova.

4. avgust 1914. Nemška socialdemokracija se je prostovoljno postavila v službo nemškega imperializma in dala signal za razbitje internacionale. Roza Luxemburgova in Liebknecht sta stopila skupaj in začela takoj boj v tisku in v organizacijah. Zbrala sta levoradikalno opozicijo v nemški socialdemokraciji skupaj. Liebknecht je 2. decembra 1914 kot edini glasoval v nemškem parlamentu proti vojnim kreditom in s tem dal proletarcem vseh dežel signal, da zopet sprejmejo razredni boj, ki ga je II. internacionala tako sramotno izdala.

Obadva vodita boj proti odkritim socialpatriotom in proti kolebajočim zaščitnikom socialpatriotizma okrog Kautskega. Liebknecht je moral leta 1915 na fronto kot vojak, Luxemburgova pa v zapor. Odtod sta vodila izdajanje protivojnih letakov, brošur in revije »Internationala«, okrog katere se je razvila ilegalna organizacija.

Medtem ko je bila 1. maja 1915 rdeča zastava socializma še popolnoma v blatu, je Liebknecht 1. maja 1916 organiziral prvo veliko revolucionarno demonstracijo v Berlinu. Aretiran iz srede demonstrantov, izročen od parlamenta je bil obsojen pred vojnim sodiščem na 4 in pol leta kaznilnice in »izgubo časti«. Tudi Roza je bila zopet aretirana po par dneh svobode. Iz zapora pišeta oba »špartakova pisma«, ki jih je razširjala medtem že formirana ilegalna »špartakova zveza« (Spartakusbund). Rusko novembersko revolucijo sta preživela v zaporu in jo navdušeno pozdravila. Njuno seme je vzklilo. Začetkom novembra 1918. leta je završela po Nemčiji burja proletarske revolucije.

Revolucija ju je osvobodila. Z vso vnemo in železno energijo začneta boj za parole ruske revolucije, za sovjetsko Nemčijo proti ponovni konsolidaciji buržuazije, ki so jo hoteli vladajoči socialpatriotje: Ebert, Scheidemann, Noske. Odpor proletarskih mas proti izdajstvu revolucije je vedno bolj naraščal. Delavski in vojaški sveti (»Räte«) so se vedno bolj uveljavljali. Socialpatriotska vlada je začela razpuščati sovjete in revolucionarne čete, je dala streljati na demonstrante in organizirala armado iz oficirjev in kontrarevolucionarnih elementov. Reakcionarni napad Scheidemannove vlade na proletariat Berlina z odstavitvijo Eichhorna kot predsednika policije, ki je držal s proletariatom, je pognal mase v vstajo. Špartakova zveza (poznejša komunistična stranka Nemčije) je stala na čelu. Noske je zbral bele garde, ki so napadle revolucionarni Berlin in vstajo zadušile s potoki krvi. Špartakovci so bili poraženi in so se umaknili pod zemljo. Liebknechta in Luxemburgovo so 15. januarja izdali socialpatriotje in jih predali belim četam.

15. januarja zvečer sta bila oba na bestijalen način umorjena. Truplo Roze Luxemburgove so morilci vrgli v kanal, kjer je bilo najdeno šele po petih mesecih.

Kri obeh velikih in pogumnih borcev spominja proletariat vsega sveta predvsem na sramotno izdajstvo oportunizma.

Telovadni tečaj DTE „SVOBODE“.

Od 1. do 7. januarja t. l. se je vršil po večih letih zopet telovadni tečaj, ki ga je obiskalo lepo število sodrugov tudi izven Ljubljane. Na tečaj so poslale svoje člane sledeče podružnice: Jesenice 5 članov, Zagorje 1, Hrastnik II 3 člane, Hrastnik I 2 člana, Celje 1 član in 1 članica, Guštanj 1 član, Šiška 1 član in 1 članica. Kljub precejšnjim tehničnim oviram, ki so še v zadnjem trenutku grozile z odpovedjo tečaja, je vendar tečaj uspel precej zadovoljivo in so slušatelji dobili dovolj gradiva, ki ga bodo lahko uporabljali pri delu v posameznih podružnicah. Vršila so se predavanja o telovadbi, higijeni, strokovnih in političnih organizacijah, o zgodovini delavskega gibanja, o zadružnih organizacijah, o govorništvu, o maskiranju, o prvi pomoči v nezgodah itd. Tečaj so tehnično pripravili in vodili ss. Vrhovc, zvezni načelnik, Plešnar in Baebler. Kot predavatelji so sodelovali dr. Rus, Čelešnik, Svetek, Vrhovc, Plešnar, Kreft, telovadni profesor Kozak, Vrankar in dr. Tuma. Posebno zahvalo zasluži gospod dr. Rus, ki za svoja predavanja ni zahteval nobene odškodnine. — Opozarjamo podružnice ponovno, da se vrši 22. januarja v Ljubljani **zvezni občni zbor** z istim dnevnim redom, ob istem času, v istem prostoru, kot je bilo že v okrožnici decembra meseca javljeno. — Centralno tajništvo »Svobode« v Ljubljani.

Socialistična birokracija proti delavcem.

Novi škandali v Delavski pekarni. — Tudi Delavska zbornica proti kolektivnim pogodbam. — Razmere v Strokovni komisiji.

Odpustitev predsednika ljubljanske podružnice živilskih delavcev s. Zupana je ogorčila in razdražila pekovske pomočnike, s katerimi postopa SSJ, Strokovna komisija in Delavska zbornica res na nezaslišan način. V nedeljo 8. januarja se je vršil shod pekovskih pomočnikov pri Lloydu, na katerem je odpuščeni s. Zupan pojasnil, kako je prišlo do odpustitve. **Sitar** in **Belič** sta v diskusiji predočila zgodovino Delavske pekarne, katero so 1920. leta ustanovili delavci, katero pa je Kristan počasi vzel delavcem iz rok. Odkar je Delavska pekarna v Kristanovih rokah, so razmere v tej pekarni hujše kot pri privatnih mojstrih. Podjetniški teror ni v nobeni privatni pekarni tako hud in brezobziren kot je v tej instituciji, ki ima delavsko ime. Posebno proti funkcionarjem strokovnih organizacij se je v Delavski pekarni najostrejše nastopalo, če so vršili svojo dolžnost. V zadnjih letih je Delavska pekarna vrgla na cesto 4 podružnične predsednike in več delavskih zaupnikov, ki so zahtevali, da se izpolnjujejo delavske zahteve. Ne samo komuniste, tudi poštene socialistične zaupnike, so metali na cesto, če niso držali jezika za zobmi. Tudi Sitarja, Kovača, Kratofila, Škrajnerja, Mraka, Jarca, kateri niso komunisti niti levičarji, je Delavska pekarna vrgla na cesto. **Omerzu** je omenil, da na shodu ni nobenega pomočnika iz Delavske pekarne, ker se bojijo, da bodo vrženi na cesto, če bi prišli na shod.

Iz vseh govorov je bilo posneti veliko ogorčenje nad Korenom, ki se je še povečalo, ko so zvedeli, da so socialpatrioti na trboveljskem kongresu SSJ izvolili ravno Korena v vodstvo SSJ. Predlagali so nekateri, da se Strokovni komisiji ustavijo plačevanja kvote, če bo branila interese Korena, mesto interesov organiziranih pomočnikov. **Praprotnik** je govoril o odpustu in predlagal, da se pošlje na Delavsko zbornico delegata, da zahteva da DZ zaščiti v kolektivni pogodbi določene pravice pomočnikov in da se obvesti vse podružnice Strokovne komisije o stanju, ki vlada v Ljubljani in se jih prosi za pomoč. Govoril je, da je treba izprte pomočnike podpirati, ne pa metati jih iz prostorov organizacije, kakor to delata predsednik Strokovne komisije Jernejčič in tajnik kovinarjev Urankar. Omenjal je, kako je Berdajs (tajnik Strokovne komisije) onemogočil, da bi neodvisni živilski delavci v Zagrebu podprli z denarnimi zbirkami stavkujoče, kar je pomočnike, ki tega še niso vedeli, znova ogorčilo. Shod je sprejel vse stavljene predloge.

*

Ko so na Strokovni komisiji zvedeli, da je Zupan odpuščen, niso ničesar ukrenili. Berdajs se je izrazil, da Strokovna komisija ne bo intervenirala, ker je s. Zupan objavil svoj dopis v »Enotnosti«. — Deputacija, izvoljena na shodu, Sitar in Mrak, sta bila pri Uratniku, ki pa jih je zelo nemilostno sprejel. Celo psovke »barabe« itd. so vrele iz ust človeka, ki živi od trdo zasluženih dinarjev tistih, ki prihajajo k njemu. Tudi Uratnik ima «Enotnost« zelo v želodcu in **ni hotel intervenirati.** Ko mu je Sitar razložil, da je **odpuščeni s. Zupan zadružnik Delavske pekarne** in da se proti zadružnim pravilom meče na cesto zadružnike in zaposluje nečlane zadruge, se je Lipče Uratnikov odrezal: Koren že ve kaj dela! Končno je povedal, da bo sklical odbor in Korena in da bo mogoče s. Zupan sprejet nazaj, **toda brez kolektivne pogodbe!** Torej mesto da bi DZ ščitila kolektivne pogodbe, jih gazi! Kot je Delavska pekarna samo po imenu delavska, je Delavska zbornica samo po imenu delavska. —

Koren, ki je na obrtnem sodišču pred sodnikom obljubil, da bo plačal nadure s 50% za nadure, je v ponedeljek s. Zupana nagnal, da mu ne dá niti pare. Sedaj je s. Zupan priseljen, da Delavsko pekarno toži, da mu plača to, kar mu po zakonu o zaščiti delavcev in po kolektivni pogodbi gre! Delavska zbornica, Strokovna komisija in SSJ pa se v tem slučaju popolnoma razkrinkujejo: Branijo Korena, ki gazi delavske pravice in nastopajo proti delavcu, ki se bori za svoje pravice!

Treba je, da organizirano delavstvo napravi konec taki protidelavski politiki na Strokovni komisiji, SSJ in Delavski zbornici, da obsodi branilce štrajkbreherstva in sovražnike delavskih pridobitev.

Pri hlapcih na Kodeljevem.

Neznosne razmere na mestni Pristavi.

Na pristavi na Kodeljevem ima ljubljanski magistrat svoja skladišča, delavnice in hleve. Kakih 45 proletarcev gara na tej pristavi. So to skladiščni delavci, profesionisti in 31 hlapcev, ki imajo oskrbovati 34 parov mestnih konj, s katerimi tudi vozarijo.

Zadnjič sem si ogledal to pristavo in vpraševal te zatirane reveže, kako živijo.

Videl sem njihovo »stanovanje«. Sramota za magistrat, sramota za klerikalce, ki vladajo na magistratu, je to »stanovanje«, ki ni boljše kot so znane Dukićeve barake na Doberni v Trbovljah. Dve sobi sta, ena večja, druga manjša. »Velika« soba, v kateri »stanuje« 20 hlapcev, je kakih 15 korakov dolga in 8 korakov široka. Ima samo tri mala okna in ta so tako visoka, da nisem videl skozi okno tudi ne takrat ko sem stopil na stol. Kakor v ječi sem se počutil v tej sobi. Spijo hlapci na slamnjačah, ki so na železnih posteljah in ki so postavljene tesno ena ob drugi, tako da moreš na posteljo le s prednjega konca. V ječi take tesnobe ni! V ječi smo imeli sicer istotaka pokrivala na posteljah kot jih imajo ti delavci, bila so pa vsaj dovolj dolga. Tukaj pa se vsi pritožujejo, da morajo ležati celo noč skrčeni, ker so deke komaj 150 do 160 cm dolge. Pospravlja jim sobo neka stara ženica, ki vsled starosti seveda ne more vršiti poslov tako, kot bi bilo potreba. Hlapci so potrpežljivi in marsikaj potrpijo »ker je stara sirota«. Zvedel sem pa, da ta »stara« ni taka sirota. Svoje posestvo je dala hčerki in bi ji ne bilo treba delati. Mrzlo je bilo v sobi in povedali so mi, da jim mesto ne daje nobene kurjave, da si jo morajo sami dobavljati. Tudi luč morajo plačevati. Slab vzduh v sobi so mi pojasnili s tem, da so v pomanjkanju prostora prisiljeni, da kar v sobi, kjer spijo, sušijo premočeno obleko, čevlje in krpe za noge. Mestni fizikat se za take bagatele ne briga, saj gre samo za hlapce in ne za gospodo.

Sedaj imajo svojo kuhinjo in svoje kuharice, dokler pa ni bilo neodvisne delavske stranke, jim je kuhal nadzornik, ki pa je bolj skrbel za Prelovškove svinje kot pa za hlapce. Šele klub neodvisne delavske stranke je odpravil Gajšek-Prelovškovo svinjerejo na račun hlapcev.

Delavni čas znaša 15 ur na dan. Od 4. ure zjutraj do 7. ure zvečer je hlapec na delu. In le radi počitka konj ima opoldne poldrugo uro »odmora«, med katerim časom mora konje nakrmiti in napojiti. Nadzornik Gajšek jim je poskušal še ta odmor odvzeti, ko je opoldne gonil hlapce, da so morali spravljati koruzo, ki je prišla. Kar pustiti so morali juho na mizi in iti na delo, potem pa hitro zaužiti postano kosilo. Mlakar, ki se je temu upravičeno uprl, je bil odpuščen. Pa tudi po 7. uri zvečer hlapec ni prost. Če hoče v mesto, mora »na raport« k nadzorniku, da dobi dovoljenje kot v kasarni! Tudi ob nedeljah mora imeti dovoljenje, če hoče iz te ječe in preskrbeti mora še namestnika, da pazi na konje.

Plačani so mizerno. Za 15 urno delo dnevno dobivajo po 288 Din tedensko. Pa še to so dobili tedaj, ko se je na magistratu slišala beseda delavske stranke. Prej so imeli le po 150 Din. Toda demokratom in klerikalcem se zdi ta mizerna plača, ki znaša komaj 3 Din na uro, prevelika. Ko je režim razgnal občinski svet in dal magistrat v roke demokratom in klerikalcem, so jim na prefrigan način zopet odtrgali še od te plače. Za nedelje in praznike ne plačajo nič, čeprav mora tudi ob nedeljah hlapec delati, snažiti konje in orodje, krpati in popravljati. To krivico težko občutijo hlapci, ker jim odtegujejo na ta način mesečno 190 do 250 Din, kar se hlapcu že mnogo pozna. Večina se jih zaveda, da so proletarci, da so meščanske stranke tiste, ki jih tlačijo in da bo tudi zanje nastopil lepši čas šele tedaj, ko bo na magistratu in v državi zrušen kapitalistični režim in zavladal delavec v zvezi s kmetom. —c.

Ne plačujte previsokih davkov!

Delavska zbornica objavlja:

Generalna direkcija davkov je z odlokom z dne 19. sept. 1927 br. 105071 raztegnila čl. 79/VI finančnega zakona za leto 1927/1928, ki predpisuje davek na prejemke privatnih nameščencev, na vse obrtne pomočnike. Na ta način bi bilo 50% delavcev obdavčenih z višjimi davčnimi predpisi za privatne nameščence, medtem ko so dosedaj plačevali veliko nižji davek na telesno delo.

Sedaj je izdala Generalna direkcija davkov odlok z dne 23. decembra 1927 br. 147180, ki se glasi:

»Generalna direkcija davkov je obveščena, da davčne oblasti prestrogo tolmačijo zakonite odredbe in navodila direkcije o obdavčenju privatnih nameščencev in posebno grafičnih delavcev. Pri tej priliki priporočamo davčnim oblastem, da najekstenzivneje tolmačijo navodila direkcije z dne 19. septembra in 17. oktobra 1927, br. 105071. S temi navodili je Generalna direkcija želela, da se gre navedenim davčnim obvezancem čimbolj na roke. Predpis davkov se ne sme vršiti na tak način, da bi ga smatrali davčni obvezanci ali delodajalci kot šikano s strani davčnih oblasti in organov. Vsled tega smatra Generalna direkcija davkov za potrebno, priporočati davčnim oblastem, da uporablja naredbe o davku na telesno delo v vseh onih slučajih, kadar nimajo točnih in sigurnih podatkov, na podlagi katerih bi se moglo opravičiti uporabo in aplikacijo o davku privatnih nameščencev.«

Iz navedenega odloka Generalne direkcije davka sicer ni razvidno, da je **razveljavljen** njen odlok z dne 19. septembra 1927, br. 105071, s katerim uvršča obrtne pomočnike med privatne nameščence, vendar lahko pričakujemo, **da bodo odslej davčne oblasti predpisale davek za telesno delo vsem onim davčnim zavezancem, ki so doslej plačevali ta davek.** Ako bi le katera davčna oblast predpisala davek za privatne nameščence delavcem-pomočnikom, ki so plačevali dosedaj davek za telesno delo, naj se prizadeti takoj pritoži. O krivičnem predpisu davka naj prizadeti delavci (pomočniki) obveste tudi Delavsko zbornico, da izvede intervencijo pri Generalni direkciji davkov.

Delavsko kmečki dopisi.

+ **ZAGORJE.** Pri nas imamo moža srednje postave, rejenega trebuha, svetle svetlike in prijatelja vinskega glaška, no pa kaj bom skrival, imamo Karolčka Palčiča, nekdanjega komunista. Ne bi se ga dotaknil, pa ker ne more in ne more, da bi me pustil pri miru, mu moram staviti par javnih vprašanj. 1.) Korelček, dokaži če moreš, kedaj se je denuncirało, ko toliko o tem govoriš, kadar v kozarček pogledaš! 2.) Ali lahko dokažeš, da je Matevž Čebin kriv, da Martin Čebin ne dobi dela in da je bil reduciran? — Jaz dobro vem, da se jezíš na mene, ker nisem hotel spraviti iz stanovanja na cesto neko vdovo, katere stanovanje si ti želel. Nikar se ne jezi zato, veš komunisti smo pač zato, da imajo tudi vdove in vpokojenci stanovanja in da se jih ne meče na cesto. Svetujem ti, da mi daš končno enkrat mir, da mi v obrambi ne bo treba govoriti o Št. Lampertu in takih stvareh. **Matevž Čebin.**

+ **ČRNOMELJ.** Tukaj se nam delavcem godi jako slabo. Zaslužimo slabo, komaj da imamo za hrano, za obleko ne ostane nič. Zdaj pa še obetajo povečati davke. Ne vemo kam se bomo mi delavci obrnili, če se stanje za nas ne zboljša. Tudi kmetom se godi v Belokrajini slabo. Gredo vedno v večje dolgove in tudi na boben. Vsako leto gredo v Kanado in v Argentinijo in tudi letos se spravlja več kmetov iz naše ljube ali neljube domovine. Mi delavci bi pa kmetom svetovali, naj nikamor ne bežijo. Ostanimo vsi doma, združimo se delavci in kmetje, da se bomo znali boriti proti davčnim navijalcem pod zastavo Delavsko Kmečkega Republikanskega Bloka. Delu čast in oblast! **J. Dvojmoč.**

+ **MARIBOR.** Sedaj, ko traja štrajk v Dugi resi že skoraj dva meseca, so se naši socialpatriotje vendar enkrat spomnili borečih se proletarcev in napisali v »Volksstimci«, da bodo najbrže ta, od nezavisnih sindikatov započeti štrajk morali **oni speljati** do konca. Morda bi s pomočjo Kovača in Sveteka (sicer sta samo patentirana peka — toda tako talentirani ljudje bi se tudi še navadili delati v predilnici) ta štrajk res **speljali,** tako da bi bilo v interesu onega »proletariata«, ki se bori za svoj obstoj v Delavski zbornici in pri Krankenkasi v enotni fronti z onim — na Slomškovem trgu v Mariboru. — Pretekli teden je imela **Socialistična stranka** shod pri Gambrinu, na katerem je govoril tudi njen najnovejši šlager: Stanko iz Ljubljane, ki je proti politiki in se zato bori, da bi žel. strok. organizacija postala enotna — z SSJ. Iz tega sledi: sleherni član Saveza mora biti socialpatriot; če pa kdo misli, da je Stanko razdirač strok. organizacije, čez tega pa se izreče prokletstvo II. internacionale in režima. **K.**

+ **TRBOVLJE.** Na starega leta dan (Silvester) so vse stranke in društva obhajale veselice in pričakovale novo leto. Tudi Bernotovci so povabili dekaliste, da skupno zaključijo staro za delavstvo tako nesrečno in bedno leto in pričakajo novega mogoče še nesrečnejšega. Imeli smo veselico pri Božiču. Ko je prišla 12. ura je s. Rinaldo voščil vsem navzočim srečno novo leto, godba je zaigrala in ko je končala, smo zapeli Internacionalo. Spominjal sem se ss. Sacco in Vanzettija, ki sta po nedolžnem smrt storila. Taka usoda čaka vsakega proletarca. Pobiral sem tudi na veselici za tiskovni sklad »Enotnosti«, kar so mi dovolili Bernotovci. Tudi pri g. Počivavšek, kjer je imel športni klub svojo veselico, so mi dovolili pobirati za tiskovni sklad. Ko pa pridem v delavski dom, kjer so imeli socialisti svojo veselico in vprašam predsednika veselice Ivana Ajduška, če se mi dovoli na veselici pobirati prostovoljne prispevke za tiskovni sklad, mi je Ajdušek odklonil pobiranje s pripombo, da lahko pride do pretepa. Drugi dan pa zvemo, da je bil pretep v delavskem domu, čeravno nisem smel pobirati. Kdo je pa potem povzročil pretep? Čeprav so mi patrioti zabranili na veselici pobiranje za tiskovni sklad, vendar se je nabralo precej, **najbolj se je odlikovala kolonija »Nilva«.** Posnemajte ostali sodrugi — ostale kolonije! Delu čast in oblast. **Janc Ivan.**

+ **Iz Riviere.** (Menton, Francija, 25. dec. 1927.) Zimska sezona se pričenja tukaj na Rivijeri, v Franciji . . . Buržuazija prihaja iz vseh delov sveta v ta zemeljski raj. Od Mentona pa do Cannesa: Monte Carlo-Monaco, Nica, Antises, Jaun les Peins, Golf Jaun itd. same vile, palače, hoteli, kazine. Vse lepo, elegantno napravljeno in okrašeno z lepimi vrtovi, palmami in z raznim drugim cvetjem. Na morju polno luksuznih ladij in čolnov z muziko, vse najkrasnejše opremljeno. Po glavnih cestah in ulicah drvi semintja nepretrgoma na tisoče luksuznih avtomobilov. Zvečer vse v svetlobi, na suhem in na morju. V barih, kazinah, teatru, kinematografu, na ulici, povsod natlačeno buržuazije vseh narodnosti. Lepo življenje živi buržuazija! Priliko sem imel videti jedilno karto v Hotel Cartonu. Na njej je bilo označeno 13, z besedami trinajst vrst mesa, za vsak obrok opoldne in zvečer in še posebej več vrst rib. Koliko pa še drugih stvari, za katere jaz nisem sposoben, da jih prevedem. Tako torej buržuazija na Rivijeri. Kako pa delavci? Raztrgani, lačni, brez dela, brez stanovanja. Veliko število jih spi po raznih nedovršenih stavbah na cementnih vrečah, mnogo pa pod milim nebom na morskih skalah kakor psi. Šikanirani na delu, mizerno plačani, preganjani od policije, fašistov in padronov. Njih žene in otroci v največji bedi goli in lačni v sredi zime . . . Takšno je torej pa delavsko življenje v deželi: »Egalité, liberteé, fraternité!« Ni čudno, da se buržuazija boji delavske in kmečke sodbe in da se brani na vse kriplje. Ali delavec in kmet treba, da si zapomnita za vedno, kdo je kriv bede in vsega zla na svetu, da bosta mogla izvršiti pravično sodbo! Delu čast in oblast! **A.**

+ **TRBOVLJE. (Cementna tovarna.)** V cementni tovarni imamo ravnatelja, ki prihaja vsakih deset minut v tovarno, gre od človeka do človeka in ne sme videti, da bi kdo malo postal in pojedel kruh. »Ala forberc, ala forberc!« ti kriči, ker drugače ne zna ali noče. Ta bogata tovarna nima toliko, da bi dala delavcem napraviti voz, da bi se vozili, kakor rudniški delavci na separacijo. Na rudniških vozovih je tako prenabito, da smo delavci kakor vžigalice v zavoju. Predpisi so, da se ne sme stati v vozu in na konceh, ali predpisi so samo papir. Delavec v rudniškem vozu nima toliko prostora, da bi naslonil svoje kosti, saj mesa na njem že itak ni. Gospod ravnatelj cementne tovarne, ki pogleda in preide vse, zakaj ne pogleda naše delavce, kako daleč prihajajo na delo in jim da na razpolago voz, kakor ga imajo pri TPD, da ne bi morali delavci po cele ure daleč hoditi na delo. Delu čast in oblast! **S.**

+ **TRBOVLJE I.** Rezultat starega leta je za rudarje skrajno obupen. Leto je zaključeno z velikim deficitom. Kaj je rudar-delavec preživel v minulem letu? Celo leto same šikane, denuncicije, zmerjanje, priganjanje čez preganjanje pri delu, pretirano delo (pri hernšihtih najbolj), gladovanje, ogromno pomanjkanje v vsem, to je bilo na dnevnem redu. Še zaključni dan leta (na Silvestrov dan) je bila pretiranost taka, da je prikipela do vrhunca. Ko se je menjalo staro z novim letom se je nam rudarjem diktiralo, da se mora na novega leta dan, **v nedeljo, delati normalno.** Niti prvi dan novega leta, čeravno je nedelja — čas počitka, ne boš ti črni krt — rudar prost, ampak garati boš moral! Ti, rudar, nisi človek, ampak moderni suženj — in *moderno suženjstvo je danes hujše od srednjeveškega,* samo presoditi ga je treba. Za rudarje je praznik praznovanje šihtov — — —. Tako se igra in izigrava TPD, tuji inozemski kapitalisti, jugoslovanske državljane. — Kakšen dobiček je prineslo novo leto rudarjem — in kaj kapitalistom TPD in njih uradnikom in poduradnikom (hlapcem kapitala): TPD ogromne milijone? — 150,000.000 Din, katere je iztisnila iz rudarjevih krvavih žuljev. Uradnikom in poduradnikom? nagrade — razdelile se bodo ogromne vsote denarja, in sicer med tiste, ki niso toliko potrebni in ki niso producirali, ampak potom sistemov priganjanja, pretiranega dela nad rudarji in varčevanja na nevarnost in škodo rudarjevo — z delavskim trudom polnili kase TPD. Rudar, ki je pa najbolj opravičen do teh nagrad, ker je vse sile uporabil, da je tako količino premoga produciral, rudar, ki je nakopičil TPD ogromne milijone letnega dobička, ti, rudar, ki si stradal za družbo, ti, ki si bil neštetokrat (mogoče celo leto) v vodi ali pod vodo celih 8 ur in si danes poln revmatizma, ti, ki si na slabem, zaduhlem strupenem zraku, pri ognju, v vročini 30 do 40 stopinj svoje življenje uničeval, rudar, ki vsak trenutek stoji z eno nogo v grobu, si v stalni smrtni nevarnosti, rudar, ki mora dati svoje lastno življenje za črni diamant, od katerega družba kopiči milijone, ti, rudar trpin, nisi deležen nagrade, ne dobiš ficka, ampak nagrada za tebe je brca — cesta itd. Tako te tvoj gospodar TPD spoštuje. — Kdaj se boš ti rudar vzdramil in zavedal, da si človek kakor vsak drugi in zahteval to, kar tebi pripada. Če bi Trboveljska le količkaj mislila na svojega rudarja, ne bi mogla iti preko njega — ali ona se požvižga na svojega rudarja — nakopičevalca milijonov. O kako daleč si še ti, TPD, od Forda. — Rudar! Še stanovanja nimaš kot človek, stanuješ v stanovanju, ki ne odgovarja živini, kaj še človeku-rudarju (Dobrna) in tako hira in propada tvoja rudarska družina. — Nagrada rudarja za novo leto je pa ta, da je dobil lepe nove davke, da ima lepe in velike dolgove na živilih in blagu namesto prihranka, da bo še lahko bolj stradal to leto in da se bo lahko balkansko »šimi« nosil in da bo tudi lahko svoj želodec puštil zunaj, ker bo šel na delo. Delu čast in oblast! **Suženj TPD F. S.**

Vesti in beležke.

»SERENISSIMA.«

Pisatelj socialnega romana »Medvladje« Jože Pahor je spisal obširen zgodovinski roman iz beneškega življenja v začetku novega veka. Novo delo bo prinašal letošnji »Ljubljanski Zvon«.

= **Hercegovina gladuje.** Glad v Hercegovini in nekaterih krajih Bosne je dosegel višek. Tudi buržuazno časopisje je končno moralo priznati, da izgladneli kmetje stojijo pred smrtjo od gladu. Vlada je poslala 40 vagonov koruze, ki pa ne zadostujejo. Izgladneli ljudje so napravili sklep, da se izselijo v Turčijo, če prestanejo glad, ker se jim je pod Turki bolje godilo kot v osvobojeni Jugoslaviji. Vlada ni dopustila, da bi se obrnili za pomoč v Rusijo, sama jim pa ne pomaga.

= **Revolucionarno gibanje v Indiji** vedno bolj izpodkopava temelje angleškega imperializma. V Kalkuti so zaprli 20 Indijcev, ki so organizirali osvobodilno akcijo Indijcev. Našli so tudi precej orožja.

= **Za Kristanovo revijo »Pod lipo«,** ki je izrazito protirevolucionarna revija, dela reklamo tudi »Jutro«. »Jutro« že ve, kako blago hvali!

= **Analfabetov** (ljudi, ki ne znajo čitati in pisati) je v Macedoniji 84%, v Bosni in Hercegovini 79%, v Črni gori 67% in v Srbiji 66%. Nov državni proračun pa zmanjšuje postavke za prosveto in povečuje izdatke za militarizem.

= **Macedonijo** imenujejo srbski hegemonisti in tudi njihovi podrepniki v Sloveniji, klerikalci in demokrati — Južno Srbijo in so razkačeni, če jim kdo upa povedati, da je Macedonija Macedonija in ne Srbija. Tudi Grki nočejo poznati Macedonije, temveč govorijo o »severni Grčiji«. V Atenah so predali sodišču 9 komunističnih poslancev, ker so nastopali in zagovarjali avtonomijo Macedonije.

= **Res svobodomiselni liberalci** so naši demokrati. Proti konkordatu z Rimom nastopajo zato, »ker papež ni imenoval nobenega Jugoslovana za kardinala«. Torej svobodomiselstvo za ceno kardinalskega klobuka, kakor opozicija za ceno ministrskega korita. Govorijo pa seveda o svojih »načelih«.

= **195 bolnic z 22.665 posteljami** imamo vsega skupaj v državi. V Macedoniji pride šele na 1577 ljudi ena bolniška postelja. Pa gradijo v Macedoniji s 84% analfabetov ne šol, temveč žandarmerijske postaje in vojašnice, ne bolnic, temveč vojaške kasarne, ne pošiljajo doli učiteljev in zdravnikov, temveč žandarje in vojake!

= **Zmaga neodvisnih železničarjev v Zagrebu.** Pri volitvah obratnih zaupnikov v zagrebški železniški delavnici so dobili **neodvisni 697 glasov in 11 zaupnikov, radičevci** 211 glasov in 3 zaupnike, socialpatrioti (savez železničarjev) pa 127 glasov in 2 zaupnika. Dan pred volitvami sta na shodu neodvisnih kravalizirala neki radičevec in socialist Mikec iz Ljubljane, rezultat volitev pa kaže, kako misli delavstvo o delovanju teh ljudi. — V ortopedičnem zavodu so bili izvoljeni **samo neodvisni zaupniki,** ker socialpatrioti in radičevci sploh liste niso mogli sestaviti.

= **Večino v občini** je dobila pri volitvah 18. decembra lista DKRB v Grobniku (okraj Sušak). Dobila je 5 mandatov, radičevci 4, »nestrankarska« lista pa 3 mandate.

= **En milijon dinarjev dnevno** bo po novem proračunu šlo za žandarje in policiste, ki jih imamo nad 40.000 v državi.

= **Več kot za vse državne vpokojence** izdaje vlada v »zaupljive svrhe« zunanjega ministra, ki ima 142 milijonov dispozicijskega fonda. Pokojnine znašajo le 130 milijonov letno.

= **Njmanjše ministrstvo** je gotovo belgrajsko ministrstvo za izenačenje zakonov. Obstoja iz ministra, šoferja in ministrskega avtomobila in stane letno 400.000 Din.

= **Oče revolucionarja** dr. Vukašin Markovića in stari oče pobegle Stoje Marković, Nikola Marković, je umrl v Črni gori.

= **Italijansko orožje za Madžarsko.** V Nemški Avstriji so našli par vagonov orožja, ki so ga Italijani poslali na Madžarsko. To je bil že deseti tak transport. Stvar, ki odkriva vojne priprave imperialistov, so odkrili železničarji. Tudi naši železničarji bi odkrili lepe stvari, če bi se zanimali kaj transportirajo.

= **Militaristi se veselijo.** Belgrajsko »Vreme« z navdušenjem piše z velikimi črkami čez celo stran: »Že letos bomo proizvajali v državi ne samo vojna letala, temveč tudi motorje za vojaška letala.« — V Ameriki so spustili v morje največjo bojno ladjo na svetu »Saratoge«, ki je matična ladja za pomorska letala. Ladja je stala 40 milijonov dolarjev, ima 2000 mož posadke in je 300 m dolga. — Vse iz ljudstva **za** ljudstvo!

= **Parlamentarne volitve v Franciji** bodo 22. aprila t. l. Vse stranke se pripravljajo na volilen boj. Socialisti so na svojem kongresu sklenili nastopati proti komunistom in vezati se z buržuaznimi strankami.

= **Advokatov ne manjka.** V Sloveniji je bilo koncem leta 1927 205 advokatov. Na 5000 prebivalcev pride eden advokat. Največ jih je v Ljubljani (70), v Mariboru (38), v Celju (17), v Ptuju (10).

= **Sužnji v angleških kolonijah** še obstojajo. Že pred 50 leti so vse kulturne države odpravile osebno suženjstvo in mislilo se je, da sužnjev na svetu ni več. Pred kratkim pa se je zvedelo, da je v angleški koloniji Siera Leone v zapadni Afriki angleško sodišče nekega ubeglega sužnja prisodilo nazaj lastniku. Nastal je svetoven škandal, iz katerega so se angleški imperialisti zmazali tako, da so razglasili, da s 1. januarjem 1928 odpravljajo suženjstvo.

= **Kako se zatira korupcija.** Trgovski direktor žitnega oddelka državne banke Poljakov in njegov pomočnik Telesnin sta bila obsojena na smrt, ker sta izvedla *par goljufivih prodaj žita. Na smrt sta bila obsojena* tudi 2 trgovca, ki sta sodelovala pri tem poslu. Oba trgovca in pomočnik direktorja so bili pomiloščeni na 20 letno ječo, ravnatelj pa je bil ustreljen. — To se seveda ni zgodilo v Jugoslaviji, temveč v Moskvi. Če bi v Jugoslaviji tako pričeli trebiti korupcioniste, bi se vrste režimskih strank decimirale, krvnike bi pa morali najeti iz cele Evrope, da bi številnim korupcionistom zavijali vratove.

= **Draginja raste,** to priznavajo tudi buržuji v neki statistiki, ki pove, da se je moralo za stvari, ki so 1926. leta stale 1527 Din plačati v 1927. letu 1558 Din. Po posameznih mesecih je rastla draginja tako-le: jan. 1550, febr. 1553, marec 1548, april 1558, maj 1557, junij 1545, julij 1522, avgust 1610, sept. 1586, oktober 1566, november 1564, december 1578.

Antonin:

V zimi.

V zimi, ko sneg je in mraz,
ni nam, proletarcem, toplo
ker nimamo toplih oblek,
ne obutev in ne drugih navlek,
da bi ubranile nas
pred mrazom, ki reže v meso,
ko gremo na delo
ali pa z dela domov,
da si zaslužimo kruha,
da se znebimo dolgov,
ki so v stavki nastali.
moramo stradati
in vrhu tega še samega sebe obvladati,
da ne udarimo po izkoriščevalcih
ki se grejejo doma in povsod,
ki dobro jedo in pijo,
se zabavajo, plešejo, pojejo,
se sankajo, drsajo, uživajo,
ne meneč se za mraz in za nas,
ki gladni zmrzujemo,
trpimo in snujemo
misli, da se razkujemo
iz pretežkih okov
in da pohitimo
v svobodo na plan.

Takrat, ko se zgodi,
da se nam osnutki izpolnijo,
ne bomo zmrzovali,
in ne bomo gladovali,
temveč bomo sam sebi plačnik.
Gospoda, ki je naš dolžnik,
pa bo na pamet znala vso pesem o zimi
kajti: kakor ta zimski sneg kmalu skopni,
tako tudi v življenju se vse spremeni:
zdaj smo mi, proletarci, v zimi in bedi,
nekoč pa bomo v svobodi
in takrat bo gospoda spoznala vse zlo,
ki ga je zadajala nam.

PREDPUSTNO ZABAVO

priredi v nedeljo 14. jan. 1928 v prostorih Ljudskega doma DRUŠTVO OBLAČILNIH DELAVCEV. Prireditev je namenjena za podporo obolelim in onemoglim članom.

Knjiga zoper razredni boj.

» . . . razredni boj, ki je najbolj odurna socialna formula, kar jih je zli duh kdaj izumel.«

P. L' Ermite, Žena z zaprtimi očmi. Poslovenil dr. Lovro Sušnik. Založila Jugoslovanska strokovna zveza.

V Parizu živi dobrodušen župnik, ki piše knjige zoper pokvarjenost tega sveta; knjige o dobrih bogatih plemičih, ki ljubijo svojo domačijo in jo branijo pred brezsrčno židovsko industrializacijo in ki kljub vsem težavam ostanejo zvesti svojim priprostim bolehnim nevestam in jih na koncu poročijo; knjige o lepih, drobnih plemenitih gospodičnah, ki so poslednje svojega obubožanega rodu, pa se udajo v božjo voljo in postanejo sobarice, potem pa se izkaže njihovo visoko poreklo in mladi kapitalisti, ki so se zaljubili vanje, jih skoraj ne upajo prositi za roko; knjige devicam, ki nikoli ne bodo žene in matere, v čast in tolažbo; knjige o starih častitljivih duhovnikih, ki najdejo v cerkvi obupane dekleta za zadnji sold prižigati svečo pred Marijo, potem pa zanje storijo vse, kar morejo, in jim po križih in težavah na koncu pred oltarjem delijo zakonski blagoslov . . .

Takšne knjige piše ta pariški župnik in Francoska Akademija mu daje nagrade zanje.

*

Takšna knjiga je »Žena z zaprtimi očmi«, **ki jo je** izdaal Jugoslovanska strokovna zveza in je **»Delavec«** o nji objavil reklamno priporočilo.

Ideje te knjige so, v kolikor so sploh ideje v njej: Tisti, ki so postali vodilni sloj, imajo sveto vlogo . . . Razredni boj je najbolj odurna socialna formula . . . *Socialne formule izumlja vrag . . . Francoska rasa ima* dražest, edinstveno na svetu . . . Plemstvo je neizbrisno, v krvi . . . Kapitalisti so dobri, včasih se malo pokvarijo, pa se spet poboljšajo . . . Kuharica, ki je skoraj socialist, je zlobna — slinasta krastača . . . Šofer je podel in surov . . . Njegova žena pa je članica Društva krščanskih služkinj . . . Bog in župnik pomagata . . .

*

Moj bog — ta stari pariški župnik greši, da sam ne ve, kako. (Človeka obide sočutje, ko bere te neumne reči.) Napisal je knjigo, ki je umetniško brez cene, po svoji tendenci pa je antisocialna in reakcionarna. Skoraj bi dejal, da je protikrščanska — če ne bi vedel, da je mržnja do zavrženih, mržnja, ki je je toliko v tej knjigi, naravnost tipična za Kristusove epigone.

Ta knjiga naj bi bila raje ostala na Francoskem. Toda če so jo že prevedli, dobro: smatramo, da so njena **protidelavska** načela **delavska** načela zveze, ki jo je izdala.

Toda »Delavec«, ki dela reklamo zanjo, kaj pa je z »Delavcem«? Ali se možje tam nič ne spoznajo na literaturo? Ali pa so kake bolj hude reči? **L. M.**

Za "ENOTNOST" dvakrat na teden.

Prihodnja „ENOTNOST" na 4 straneh.

10.512 DIN TISKOVNEGA SKLADA, 594 NOVIH NAROČNIKOV, ZA DVAKRATTEDENSKO IZHAJANJE KOMAJ 224 NAROČNIKOV.

Dva tedna kampanje za povečanje »Enotnosti« v novem letu 1928 sta nas spravila tako naprej, da moremo javiti, da bo v bodoče »Enotnost« izhajala že vsakih 14 dni na 4 straneh. V zvezi s pripravami na redno dvakrattedensko izhajanje »Enotnosti« je preuredba razdelitve stolpcev in *razdelitve snovi, ki pričenja s to številko.*

Da obdržimo 4 stransko redno izhajanje »Enotnosti« na 14 dni, in da ji omogočimo v par tednih redno tedensko izhajanje na 4 straneh in končno dvakrattedensko izhajanje, je potrebno,

da naročniki redno plačujejo naročnino vnaprej,

da se po vseh krajih prispeva in zbira za tiskovni sklad, in

da se pridobiva novih naročnikov.

Ko se bo javilo 1500 naročnikov za dvakrattedensko »Enotnost«, ko bo zbranih 15.000 Din tiskovnega sklada in ko bo število novih naročnikov doseglo tisoč, bo »Enotnost« izhajala dvakrattedensko. Torej še 4488 Din tiskovnega sklada, še 406 novih naročnikov in še 1276 prijav za dvakrattedensko izhajanje, pa bomo dosegli to, kar vsi hočemo, to, kar osvobodilni boj delavsko-kmečkega ljudstva zahteva. V objavah imamo kontrolo našega dela, zato naj nihče ne manjka med pospeševalci povečanja našega tiska.

IZKAZ TISK. SKLADA od 4. do 11. I. 1927.

Ljubljana: Predikaka 9, Geslo 10, Roje 10, neimenovan 2.50, Lubi 2, Jezeršek 2, Hameršak 5, Černezel 3, neimenovan 100, Giftovič 100, Delu čast 2, skupaj 245 Din 50 par; **Maribor:** M. C. 30, zbirka Grabnarja 24, skupaj 54 Din; **Kočevje:** neimenovan 8, Schaffer 2, Orehek 5, skupaj 15 Din; **Laško:** Jazbinšek 5; **Kranjska gora:** Arih 10, Mrak 5, Hauptmann 4, skupaj 19 Din; **Tržič:** Štrukelj 5; **Radeče:** Kužnik 5; **Jesenice:** Wister 8, Z. T